

GLASILO

DELAVSKA PRAVICA

KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Značaji

Da vpliva kapitalizem po svoji vsebini v veliki meri tudi na posamezne družine delavcev in da si ti ne morejo misliti življenja brez kapitalizma, je vzrok kapitalistična gospodarska moč in pa nedostopnost enega dela delavcev do krščansko socialističnih načel. Nekaterim delavcem ne gre v glavo, kako bi bila mogoča večja gospodarska podjetja brez osebnega kapitala; ne pomislijo pa, da nobeno podjetje ne more obstajati brez delovnih ljudi. Oboje, kapital in delo, sta za proizvodnjo nujno potrebna. Da, še več. Kapital sam se nikjer, tudi ob delavnih strojih ne more množiti in dajati kakršnih koli dobičkov in življenjske potrebščine dela, ki ga opravljajo delavci. Iz tega je videti, da je delo veliko važnejše kakor kapital. Kapital je neke vrste orodje dela, kakor n. pr. kovaču kladivo ali krojaču šivanka. V gospodarstvu prevladuje v prvi vrsti delo, kateremu je kapital le pomočnik. Toda današnji narobe svet tega noče razumeti. Da bo to še bolj jasno vidno, vzemimo za primer gozd z lepim drevjem. Kaj in koliko pomaga ta gozd in drevesa lastniku brez potrebnega dela? Biti morajo delavci, ki drevesa spravijo iz gozda in jim dajo s tem njihovo vrednost. Toda to je šele surova vrednost teh dreves. Vsako drugo in nadaljnje obdelovanje prinaša večjo vrednost. Tako je z vsemi stvarmi. Material, ki sam na sebi brez potrebnega obdelovanja nima porabne vrednosti, jo dobi z delom delavčevih rok in delavskega razuma. Kaj je n. pr. šivalni stroj? Množina umetnih delov, toda brez dejanske vrednosti, ako ga šivilja ali krojač ne uporablja kot orodje pri svojem delu — šivanju. Tako pri vsem materialu in materiji. Ali je kateri koli sad kaj vreden, ako ga človeška roka ne privede do porabe? Mislim, da je dovolj objasnjeno, da le delo množi naravno vrednost stvari, ki so sicer božja last in jim je Bog dal človeka, da jih obdeluje in jim daje uporabno vrednost in si s tem služi svoj kruh.

Delo je dolžnost vseh ljudi. Toda nepravilna pohlepnost človeka in nadmošnost nekaterih je zapeljala človeštvo v gospode in hlapce. Kdor po hlapčevsko pride do velike »lastnine«, ta si najame ljudi, ki mu služijo kot hlapci in množijo v lastnem siromaštvu svoje imetje. To je kapitalizem, proti kateremu se bori ves zaveden proletarijat. Značaj kapitalizma obstoji v neznačajnosti nepriznanja dejstva, da je tisti, ki delo izvršuje, njegov vzdrževatelj, ki pa nima do dobička nobene pravice.

Krščanski socializem zahteva, da naj bodo delavci slehernega podjetja obenem tudi solastniki, ki udeležujejo po svojih svobodno izbranih zastopnikih v vodstvu podjetja. To je tem bolj upravičeno, ker podjetnik garantira za podjetje z denarjem, ki mu ga zasluži delavci. Delavec pa za podjetje izpostavlja dostikrat lastno zdravje in življenje.

Tu pa se nahajajo delavski značaji, ki se temu protivijo. Ne zavedajo se toliko samih sebe in svojega stanu, da bi mogli misliti o tem, da se bo socialno razmerje med delom in kapitalom moralo rešiti, in sicer v korist dela. To je pa rešitev brez potresov, ki se brez nepotrebnih nasprotstev more ugodno rešiti. Več kot to, delavcem v materialnem oziru ne more dati noben socialni sistem. V duhovnem oziru, brez katerega ni družabne pravičnosti, pa

Državniki, sociologi in gospodarstveniki govorijo o težkih časih, o socialni bedi in o splošnem nezaupanju delovnih slojev. Spoznanje dejstev še ne zadostuje, potrebno je, da se odločimo o poglabljanju v vzroke takega stanja. Če bi to storili, bi ugotovili, da je vzrok temu napačno stanje v družbi sami. To stanje je pa posledica gospodstva kapitala nad ljudstvom.

Vsak pritisk rodi odpor. To je že znana, večkrat ugotovljena resnica. Težke gospodarske in socialne razmere morajo nujno roditi odpor v prizadetih. Slednji ne morejo namreč doumeti, še manj pa pristati na to, da žive v pomanjkanju, kljub temu, da pridno in vestno vršijo svoje dolžnosti. Tudi tega ne morejo doumeti, da bi reševali njihove zadeve »zastopniki«, ki ne spadajo med nje niti po svojem mišljenju niti po svojem udeleževanju. Zopet imaš opravka s kapitalom, ki se dobro zaveda posledice, če bi prišli na svetlo do soodloščanja tisti, ki jih stiska socialna beda.

Zgodovina ne, da se dosedaj ni zadovoljivo rešil še noben problem, pa naj bo državni ali socialni, brez aktivnega sodelovanja tistih, ki se jih najbolj tiče. Če danes ljudske množice tožijo o svojem težkem položaju, ki zahteva nujne izpremembe, potem treba te tožbe vzeti na znanje. In sicer jih je treba vzeti na znanje resno. Kdor predolgo odlašal s sistematičnim zdravljenjem trdovratne bolezni, navadno zamudi pravi čas. Prepozno ali pa nesistematično zdravljenje ne prinese popolne ozdravitve, ampak le odmakne katastrofo.

Odločujoči faktorji bi morali spoznati, da je prišel četrti stan, to je delavski stan, iz mladeniške dobe v moško dobo in da zahteva ta stan kot tak svoje pravice. Te pravice ne obstoje le v zboljšanju plač ali v slabši ali boljši socialni zakonodaji, ampak v tem, da se ga prizna za doraslega moža in da dobi tudi svoje mesto vseh povsod — v gospodarstvu in v javnosti — primerno njegovemu doprinosu za gospodarstvo in javnost. Ne bo odveč, če se pri tem spomnimo na ugotovitev, ki je v delavski okrožnici »Rerum novarum«, da je namreč verjetno, da izhaja bogastvo držav od dela delavcev. To pomeni, da predstavlja delovna sila glavno žilo gospodarskega življenja držav.

In to drži popolnoma. Le predstavimo si, kaj bi bilo, če bi nekega dne prenehala delovna sila. Bilo bi, kot da je smrt razprostrla svoja krila nad svet. Ne bi vozili vlaki, tovarne bi stale, polja ne bi dajala sadov, v gozdovih ne bi pela sekira in žaga, še celo gozdba ne bi proizvajala veselih poskočnic v plesnih dvoranah in barih.

Pravičnost zahteva, da dobi v zboru stanov vsak stan tako mesto, kot mu pripada po pomenu in prispevanju za družbo. Če motrimo položaj delavskega stanu s tega vidika, moramo ugotoviti,

daje krščanstvo v svojem nauku popolno poročstvo za pošteno življenje, če se ga človeštvo oprime. Ako hočemo torej, da se kdaj reši socialno ali družabno vprašanje pravilno dolžnostim, moramo pač z vsemi silami delati na to, da dobi krščanski socializem na svetu vpliv, ki je potreben za miren in pravičen razvoj največjega vprašanja — socializma krščanskega

Tragika sedanjega časa

da je družba proti njemu zelo krivična. V delavskem stanu ne vidi enakopravnega in za splošnost pozitivnega ter koristnega člana. V vsakem njegovem koraku sumi nekaj revolucionarnega, nekaj nedovoljenega, družbi nevarno akcijo. Nočejo priznati, da je borba delavskega stanu za pripadajoči prostor v družbi nekaj naravnega, znamenje njegovega zdravlja in mladosti. Kajti le organizem, ki ni sposoben borbe in življenja, se vda raznim težavam in zaprekam. Zdrav organizem pa sprejme odnosno mora sprejeti boj, ker hoče živeti.

Torej, kakršno koli »pravico« dobi delavstvo, ni to nobena milost ali posebna naklonjenost tega ali onega faktora, ampak le drobec iz skupke pravice, ki mu gredo. Sedanji voditelji družbe se zelo radi zatekajo h krščanstvu, zlasti če menijo, da je ta ali ona zahteva delavstva »pretirana«.

Tako zatekanje je le zlorabljanje krščanstva. Kajti ravno največji krščanski odnosno katoliški duhovni preteklega in sedanjega časa so poudarjali in še poudarjajo, kako velikega pomena je za družbo socialna pravičnost, h kateri spada seveda tudi udeleževanje prizadetih pri javnih poslih družbe. Toda, kadar slišijo o pravicah delavskega stanu v imenu krščanstva, so gluhi. Le, kadar se govorijo o njegovih dolžnostih, radi poslušajo in še premalo se jim zdi takega nauka. Če so pa prisiljeni priznati delavstvu to ali ono, menijo, da so napravili veliko milost in nekaj nezasišano socialnega. Le berite meščansko časopisje ob raznih prilikah! Žabo napihnejo v vola.

Vse to dokazuje, da je stremljenje delavskega stanu bistveno različno od dejanj sedanje družbe. Delavski stan postavlja svoje zahteve v imenu pravičnosti, družba pa daje, kar mu daje, prisiljena in meni, da izvršuje s tem posebno milost in socialnost. Torej nasprotje v temeljih. Čim bolj bo zahteval delavski stan svoj prostor v družbi, tem globlje in ostreje bo to nasprotstvo. Značilno pa je tudi to, da so in bodo zahteve delavstva tem izrazitejše in odločnejše, čim trdovratnejši bo odpor družbe proti upravičenim zahtevam delavskega stanu. V tem boju se bo delavski stan po nujni doslednosti razvoja, in z njim ostali delovni sloji, odmaknil od meščanske družbe, se otresel njenega vpliva, katerega sad je namišljeno nasprotje delavskih množic in posledica medsebojne borbe, ter po zgledu drugih

Čudno je, da toliko iskrenih in celovernih kristjanov zamenjuje ljubezen do bližnjega z dajanjem miloščine. Nikdar se niso obdolžili greha proti pravičnosti, medtem ko imajo brez števila vznemirjenj zaradi stvari, ki se tičejo le zunanjega ponašanja.

(François Mauriac.)

smisla. Zato se mora pa delavstvo pred vsem oprijeti krščanske socialistične organizacije, ki je razširjena po vsem svetu in ima svojo centralo v Utrechtu. domačo združenje pa v Ljubljani pod imenom »Jugoslovanska strokovna zveza«, katere član bi moral biti vsak zaveden in značajan delavec. Ne razcep, temveč združenje daje moč in ugled.

Jože Gostinčar.

ustvarjal enotnost v borbi za svoje pravice. Ta razvoj lahko imenujemo zadnjo konsolidacijo delavskega stanu.

Če bi vzeli pri reševanju zahtev delavstva za podlago pravičnost, bi se vse razvijalo normalno, to je, delavski stan bi prišel po zdravem razvoju do svojega mesta v družbi, noče svojih ustvarjala harmonija vseh stanov in potem te harmonije vse obče blagostanje ter gospodarski in duhovni napredek, po katerem vsi tako hrepene, zlasti pa delavski sloji.

Kapitalizem noče pristati na pravičnost, noče odstopiti od krivično prisvojenega mesta v družbi, noče svojih »pravic« odstopiti tistim, katerim dejansko pripadajo. Posledica je zradikaliziranje prizadetih. Včasih je večina delovnih slojev verovala v evolucijo, to je, da je mogoče priiti delavstvu potom demokracije do svojih pravic. Na to je gotovo mislil tudi kardinal Verdier, ko je svetoval katoličanom, da naj sodelujejo pri ljudski fronti v Franciji. Tudi drugi izven Francije smo priznali: »Taka pot je zdrava, delavstvo v Franciji je prišlo do svojih pravic.« Ko so pa hoteli nekoliko prikrajšati »pravice« dve sto bogatim družinam, je morala ljudska fronta pasti in razpasti. Kakšne bodo posledice tega upora dve sto bogatih družin, bo pokazala šele bodočnost. Za sedaj moremo ugotoviti le to, da je vera v evolucijo zelo padla.

Samo zgled iz novejšega časa, ki naj bi bil obenem svarilo. Posledica nepopustljivosti je tudi pojav po diktaturi proletariata. Ta pojav ni nič drugega kot protizahteva proti diktaturi kapitala. Če bi šel družabni razvoj pod vidikom pravičnosti, bi se tako ekstremnemu ne padla misel na diktaturo proletariata. Pa če bi jo kdo tudi propagiral, bi ostal osamljen. Kajti kdor je pošten, bo priznal in se zavedal, da bi bilo nezdravo tako stanje. Kajti družbe ne ustvarja en sam stan, temveč vsi stanovi skupaj. Kdor hoče imeti zdravo družbo, ne sme iti preko sestavnih delov družbe, ali en sestavni del ali več delov zaslužiti v korist tega li onega sestavnega dela. Če se to vrši, je nezdravo in kazeno ne izostane. Zgodovina je najboljša učiteljica. Ko bi fevdalni vladodržci pravočasno in iskreno dali delovnim stanovom pravice, ne bi bilo francoske revolucije.

Znani nemški konvertit katoliški župnik Fiedler je zapisal glede ruske revolucije isto, ko je navedel: »Če bi ruski velikaši hoteli odstopiti revežem polovico svojega premoženja, ne bi bilo revolucije. Ker pa niso hoteli odstopiti ničesar, so izgubili vse.«

Zeleli bi, da bi odločujoči faktorji, ko kažejo na razne vznemirjujoče družbene pojave, upoštevali dejstvo, da je delavski stan dozorel in da mora dobiti v družbi svoje mesto. Dokler tega ne dobi, bo v družbi nekaj nezdravega, in bo to nezdravo stanje nujno vodilo do medsebojnega odtujevanja in do boja. Če kdo meni, da bo mogel svoje »posestno« stanje obdržati na ta ali oni način, se bo zelo varal. Nasprotno. Borbo proti sebi bo še pojačal in mogoče celo povzročil težke posledice te borbe.

V tem pa je ravno tragika sedanje družbe, ko meni, da ustvarja sredstva v svojo obrambo, v resnici pa le jača silo tistih, ki morajo prej ali slej, na ta ali oni način dobiti svoje mesto v družbi.

Strokovna poročila

Volitve obratnih zaupnikov

Volilni odbori za volitve delavskih obratnih zaupnikov, ki so prijavili Inšpekciji dela odbore v potrditev, a jim jih ta še ni potrdila in razpisala volitev, naj nam to takoj sporoče, da bomo pri Inšpekciji dela razpis volitev urgirali.

V obratih, katerih volilni odbori so zaradi kratkega časa zamudili rok za prijavo in potrditev volilnega odbora, lahko kljub temu izvedejo volitve obratnih zaupnikov po skrajšanem volilnem postopku. V tem primeru mora volilni odbor, ki se sestavi iz obratnih zaupnikov, zahtevati od Delavske zbornice volilni material z izrecno navedbo, da bo volitve izvedel po skrajšanem postopku. Za izvedbo volitev po skrajšanem postopku ni treba Inšpekciji dela prijaviti volilnega odbora v potrditev, niti da

razpiše volitve. Vse to izvrši volilni odbor po navodilih o skrajšanem postopku.

Zato izvedite volitve po skrajšanem postopku v vseh tistih obratih, v katerih ste zamudili rok za redni volilni postopek.

Od Delavske zbornice je v tem primeru prav tako zahtevati volilni material z izrecno navedbo, da se bodo volitve vršile po skrajšanem postopku.

Ako pa je kateri volilni odbor od Delavske zbornice že zahteval gradivo za volitve obratnih zaupnikov, a mu ga zbornica še ni dostavila, naj nam to takoj sporoči, da bomo pošiljatev urgirali.

Skrbite, da se bodo tudi letos v vseh obratih izvedle volitve delavskih obratnih zaupnikov.

Zastopniki delavcev in delodajalcev intervenirajo pri ministrih v Belgradu zaradi kolektivne pogodbe stavbinskega delavstva

Ze dalj časa se vodijo pogajanja med zastopniki delavskih strokovnih organizacij in delodajalskih združenj za podaljšanje kolektivne pogodbe gradbenega delavstva, kakor tudi za primerno zvišanje plač z ozirom na nastalo druginjo.

Zastopniki delodajalcev pa so ves čas odklanjali tako povišanje plač kakor tudi podaljšanje kolektivne pogodbe utemeljitivo, da mora oblast prej rešiti vprašanje pobiranja šummarstva in oddajo javnih del ter del, ki jih država izvaja v lastni režiji. Upoštevajo naj se tudi ta dela v kolektivni pogodbi, zlicirana javna dela pa v toliko, kolikor se je podražil material in delo.

Obe delegaciji sta v tem pogledu temeljito razpravljali in proučevali to vprašanje. Pri tem je sodelovala tudi Delavska zbornica s svojim referentom g. Stankom Jurijem. Izvolil se je ožji odbor, ki je imel nalogo pripraviti potrebne spomenice in načrte tako za resorne ministre, kakor tudi za bana dravske banovine.

Ban dravske banovine je delegacijo sprejel 22. decembra 1939 in izjavil, da bo storil v tej smeri vse, kar je v njegovih močeh. Ker so pa ta vprašanja taka, da jih more rešiti le kraljeva vlada s posebnimi uredbami, je odbor sklenil poslati posebno delegacijo v Belgrad, da za to izredno važno vprašanje gradbene industrije zainteresira vse resorne ministre, za katere pride to vprašanje v poštev.

Potrebno gradivo je bilo 23. t. m. pripravljeno in je Delavska zbornica zahtevala imena zastopnikov, ki bodo zastopali v Belgradu posamezne strokovne organizacije.

JSZ se je takoj zavedala, da je to vprašanje izredne važnosti in da bo treba v Belgradu zastaviti vse sile, da se bo stvar rešila. Zato je določila tudi svojega zastopnika, in sicer tovariša tajnika Rozmana. Za ZZZ sta bila določena dva delegata, a zadnji dan se je ZZZ premislila in odločila, da jo zastopa gosp. Gasser Albin, ki je uslužben v centralnem tajništvu Delavskih zbornic v Belgradu. Prav tako je Savez gradbenih delavcev pooblastil svoj savez v Belgradu, da ga zastopa. Od delodajalske strani je Inženirska zbornica poslala svojega Inženirsko zbornico v Belgradu, katero je pri intervencijah zastopal g. inž. Nenadović. Za delodajalska združenja je z delegacijo predsednik zidarskih mojstrov g. Kalc.

Tudi Delavska zbornica ni delegirala nobenega zastopnika in je ekspresno pooblastila g. Gasserja v Belgradu, da jo zastopa. Ker Gasser vsega ni mogel zastopati, je Jugoras v Belgradu poslal nekega delavca, ki je zastopal ZZZ oziroma Jugoras.

Vsi tisti, ki so pri tej stvari sodelovali in imeli vpogled v važnost in težo tega vprašanja, so se čudili, kako da morejo tako strokovne organizacije kakor tudi Delavska zbornica naenkrat polagati na to stvar tako malo pažnje in jo rešiti kar enostavno s

pooblaščenimi zastopniki. Poleg tega ti pooblaščenici gradiva niti poznali niso, kako naj bi potem ta problem obravnavali. Res čudno postopanje, ki gotovo v tem primeru ni bilo pravilno.

Za strokovne organizacije je še nekoliko razumljivo, da so se dale zastopati, kajti primanjkuje jim potrebnih sredstev, da bi mogle take stvari financirati. Strokovne organizacije so od Delavske zbornice celo pisмено zahtevale, da pošlje kot svojega zastopnika referenta g. Stanka Jurija, ki je ves material poznal in dejansko na njem tudi ves čas delal.

Delegacija, ki so jo tvorili za delodajalsko stran g. Kalc Jakob in g. inž. Nenadović, za delojemalsko pa zastopnik JSZ tov. Joško Rozman, zastopnik Saveza gradjevinarskih radnika v Belgradu g. Per Gjuro, za Jugoras Nikola Skrbic in za centralno tajništvo Delavskih zbornic g. Gasser Albin, ki je delegacijo tudi vodil, je bila sprejeta v sredo 24. januarja dopoldne pri treh ministrih. Prvi jo je sprejel gradbeni minister g. dr. Krok. Gasser je delegacijo predstavil in povedal, zaradi česa je prišla. Nato je zastopnik delodajalcev g. Kalc izročil predstavko glede pobiranja šummarstva oziroma nelegalnega obrtništva. Zastopnik JSZ Rozman pa je ministra opozoril na to, da je treba drugo predstavko, ki predvsem spada v resor gradbenega ministra zaradi javnih del in del,

Mezdno gibanje v podjetju bratov Piatnik v Radečah

Cim je delavstvo, zaposleno v papirnici bratov Piatnik v Radečah, stopilo v vrste JSZ, je organizacija takoj storila potrebne korake za zvišanje plač tega delavstva. Podjetju je predložila vlogo z zahtevo, da se zaradi dviga cen življenjskih potrebščin zvišajo plače in tudi urede še vsa ostala vprašanja glede pregrupacije skupin itd. Podjetje je pristalo na razgovore, ki so se vršili v soboto 27. januarja. Pogajanja so se vršila ves dan. Centralo JSZ sta zastopala tov. Jože Groselj in tov. Ivan Pangeršič iz Vevč. Poleg tega so bili navzoči tudi zastopniki krajevne skupine in obratni zaupniki. Podjetje so zastopali ravnatelj g. Piatnik in gg. inž. Pribilj in Prelovšek.

Po celodnevni razpravi sta se obe strani končno zedinili na to, da se urne mezde, obenem pa tudi akordne povišajo od 22. januarja dalje, in to samskim delavcem za 0,60 din, poročenim pa 70 par na uro.

Najnižja urna plača za moške delavce znaša 4 din, za ženske pa 3,75 din. Poleg tega se je izvršila delna pregrupacija nekaterih skupin delavstva. Nedeljsko in praznično delo se bo plačevalo po zakonih, to je s 50% pribitkom.

JSZ je tudi tu pokazala, da zna voditi pravo strokovno delo in akcijo.

ki jih dela država v svoji režiji, treba vzeti resno v poštev in rešitev. Gradbeni delavci zahtevajo zvišanje plač, delodajalci pa to gladko odklanjajo in pravijo, da ne bodo sklenili nove pogodbe niti zvišali plač vse dotlej, dokler kraljevska vlada teh vprašanj ne reši in ne prinese tozadevnih odredb. Z ozirom na to nastaja nevarnost, da bodo spomladi, ko se bo pričela gradbena sezona, nastali nemiri, kajti delavci bodo zahtevali zvišanje plač. Posebno v tej panogi industrije je položaj še posebno težak in bodo gotovi elementi hoteli stisko gradbenega delavstva izkoristiti v svoje namene. Trbovlje so nam v dovolj resen opomin, da za to temu vprašanju posvetimo potrebno pažnjo in prosimo g. ministra, kakor kraljevo vlado, naj zadevo smatra za nujno in čim prej reši.

G. minister je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh. Kakor tudi, da se prav dobro zaveda važnosti tega vprašanja za slovensko gradbeno industrijo.

Takoj nato je bila delegacija sprejeta pri ministru za trgovino in industrijo g. dr. Andrešu. Kakor gradbenemu ministru, tako sta tudi trgovinskemu ministru g. Kalc in tov. Rozman obrazložila, zakaj in čemu je delegacija prišla, nakar mu je delegacija izročila tudi obe predstavi. Naš zastopnik je g. ministra opozoril tudi na to, da so v pogledu teh vprašanj tako delodajalci kakor tudi delojemalci povsem enotni in da bo prišla v isti zadevi tudi deputacija iz banovine Hrvatske. Tudi trgovinski minister je izjavil, da bo pri stvari storil, kar bo mogoče in se je posebno zanimal za predstavo o pobiranju šummarstva. Glede druge predstave pa da jo bo pri ministrskem svetu seveda podprl.

Nato je delegacija odšla k ministru socialne politike g. dr. Budisavljeviću.

Dr. Budisavljević se je izredno zanimal za ta vprašanja in izjavil, da je on kot minister socialne politike gotovo najbolj interesiran, da pride delavstvo do svojih pravic. Tudi njemu sta g. Kalc in tov. Rozman objasnili vsebino spomenice in ga prosila, da naj zadevo kolikor mogoče podpre.

Drugi dan je bila delegacija sprejeta še pri ministru za finance g. dr. Šuteju. Tudi njemu se je vse potrebno pojasnilo in mu izročilo obe predstavi. Izjavil je, da bo stvar proučil in storil, kar je v njegovih močeh.

Delavska delegacija je tedaj storila svojo dolžnost in pojasnila tudi tistim, ki imajo usodo tega vprašanja v svojih rokah, kaj in kako jo je treba rešiti. Sedaj je stvar resornih ministrov in kraljeve vlade, da to vprašanje prouči in čimprej reši. V nasprotnem primeru bodo namreč posebno za Slovenijo nastopile težke komplikacije, kar gotovo ne bo v korist državi, niti prizadetim gradbenikom, pa tudi delavstvu ne.

Zato smo prepričani, da ta pot ni bila zastoj in da bodo ministri gledali v tem vprašanju zgolj gospodarsko zadevo, ki terja rešitev za več tisoč grabenih delavcev v Sloveniji.

Občni zbori skupin JSZ v nedeljo 19. februarja

Brez velikih obljub je mirno in tiho šla na delo ter izvedla to vprašanje na način, ki odgovarja potrebam in koristim zaposlenega delavstva.

Delavstvo se tega prav dobro zaveda in ve ceniti to delo ter sedaj tudi dobro ve, v kateri strokovni organizaciji so resnični in pravi predstavniki delavstva. Zato radeškim papirničarjem ni žal, da so stopili v vrste JSZ in bodo tudi v bodoče tvorili aktivno vrsto delavcev v vrstah JSZ.

Strokovna skupina lesnega delavstva na Duplici, zastopnik JSZ Joško Rozman.

Strokovna skupina lesnega delavstva v Jurklostru, zastopnik JSZ Hočevar Metod.

Strokovna skupina apneničarjev v Kresnicah, zastopnik JSZ Jože Groselj.

Strokovna skupina papirničarjev v Medvodah, zastopnik JSZ Ivan Pangeršič.

Strokovna skupina delavcev in nameščencev v Mariboru, zastopnik JSZ Srečko Žumer.

Strokovna skupina rudarjev v Kočevju, zastopnik JSZ Vinko Ustar.

Strokovna skupina tekstilnega delav-

Volitve obratnih zaupnikov

v obratih KID na Jesenicah in Javorniku

Volitve obratnih zaupnikov v obratih KID na Jesenicah in Javorniku se bodo vršile dne 9. februarja od 5 zjutraj do 11 zvečer. In sicer za obrate Javornik pri vratarju, kakor po navadi, za obrate za Jesenic pa v vajeniški šoli (kašta) in v meščanski šoli.

Volivce iz okolice, ki prihajajo z vlaki in avtobusi, opozarjamo, da volijo takoj ko dosepejo, predno pričnejo z delom. Kajti po končanem delu se vsakemu mudi na vlak in tako se lahko zgodi, da ne bo volil. Kdor pa ne utegne voliti pred pričetkom dela in ne po končanem delu do vlaka, naj počaka drugi vlak. Vsak naj se zaveda, da je škoda vsakega glasu in naj ne misli — oh, kaj zato, če jaz ne volim, saj en glas se nič ne pozna. — Ne tako! Lahko se zgodi, da nam prav tvoj manjkajoči glas pojé enega zaupnika. Kaj si boš potem mislil o samem sebi? Da si nezaveden delavec in član organizacije. To pa se ne sme zgoditi! Pokazimo, da nas je, kljub vsem napadom in omalovaževanjem še vedno visoko število, ki vztrajamo pri naši JSZ ter se borimo za njena načela in življenje vredno človeka in delavca. Pa ne samo da vztrajamo, nego počasi pa sigurno prehajamo v protinapad. Zato pa vsak član, prijatelj in somišljenik glej, da boš 9. februarja gotovo volil našo, t. j. belo listo, na kateri kandidirajo stari in preizkušeni člani in borci za delavstvo in pravico. Apeliramo na vse člane in somišljenike, da agitirate tudi med delavstvom, ki ni pri nas organizirano, posebno med katoliškim, da se pokaže, koliko nas je še, ki ne dravimo za vsako sapico, ki zapiha od katere koli strani.

Pred volitvami bomo sklicali še eden ali dva zaupniška zbora, katerih se udeležite v čim večjem številu, kjer boste dobili potrebna navodila in nasvete. Dobili boste tudi okrožnice in navodila po pošti, katere pazljivo prečitajte in se po njih ravnejte. Opozarjamo še posebej organizacijske zaupnike, da v polni meri izvršijo svojo dolžnost, da izidemo čim bolj častno iz teh volitev.

Nameščenci

Sporočamo svojim članom, da je bilo v preteklem letu delovanje Trgovskega bolniškega podpornega društva zelo obsežno in za nas nameščence pomembno. Predvsem je bilo delo pri povečavi Šlajmarjevega doma. Povečan Šlajmerjev dom je tako moderno urejen in po svojih novih prostorih tako obsežen, da je vsak zaveden slovenski nameščenec lahko ponosen na to zgradbo. Vsak član višjega zavarovanja in tudi zasebniki se bodo lahko poslužili te bolniške ustanove. Samo dejstvo, da je po splošnih bolnišnicah za bolnike današnje dni pravi križev pot, nas prepričuje, da smo lahko hvaležni TBPD, da je imelo pogum v teh težkih časih graditi tako obsežno stavbo in jo tudi dogradila.

Ob tej priliki pa priporočamo vsem nameščencem, da pristopijo v višje bolniško zavarovanje, da si bodo lahko okoristili z ugodnostmi Šlajmarjevega doma. Te ugodnosti pa ne veljajo le članom samim, pač pa velikokrat nešteti družinski bolnikom, ki imajo prav tako možnost, da se zdravijo v tej naši ustanovi.

Otvoritev povečanega Šlajmarjevega doma bo izvršena prav kmalu. Takrat pa bomo tudi poročali bolj podrobno, kako je urejen in opremljen Šlajmarjev dom.

stava v Gamelnjah, zastopnik JSZ Anton Marinček.

Strokovna skupina kovinarjev v Kamniku, zastopnik JSZ Mavricij Bore.

Strokovna skupina lesnega delavstva v Preserju, zastopnik JSZ Gašper Štilbilj.

Strokovna skupina rudarjev v Trbovljah, zastopnik JSZ Alojz Diacci.

Strokovna skupina opekarskega delavstva v Radomljah, zastopniki JSZ Ivan Stare.

Strokovna skupina lesnega delavstva v št. Juriju ob juž. žel., zastopnik JSZ Jože Jurač.

Strokovna skupina tekstilnega delavstva v Šenčurju, zastopnik JSZ Franc Logonder.

Po naših krajih

Količevo

Naraščajoča draginja, ki je nastala zadnje čase, je tudi nas papirničarje na Količevem prisilila k meznemu gibanju.

Dne 12. decembra 1939 smo po naši organizaciji Jugoslovanski strokovni zvezi, predložili podjetju vlogo za povišanje plač.

G. Bonač je takoj odgovoril, da razume položaj delavstva, ki je nastal z naraščajočo draginjo in da je pripravljen tudi zvišati plače svojemu delavstvu.

Dne 9. januarja se je nato vršil prvi razgovor med podjetjem in delavstvom.

Podjetje je zastopal ravnatelj tovarne g. inž. Bonač, delavstvo pa delavski zaupniki. Na tem razgovoru je podjetje ponudilo vsemu delavstvu draginjske doklade 4 din dnevno. Zastopniki delavstva tega predloga nismo mogli sprejeti, marveč smo zahtevali delno prekatégorizacijo in povišanje urne mezd vsemu delavstvu. Izročili smo podjetju naš pismeni predlog, katerega je podjetje vzelo v proučitev.

Drugi razgovor se je nato vršil dne 12. januarja. Podjetje je zopet ponudilo draginjske doklade 4 din dnevno in da je pripravljeno nekoliko povišati urne mezd v najnižjih kategorijah. Zastopniki delavstva tudi tega predloga nismo mogli sprejeti, marveč smo vztrajali pri naših prvotnih zahtevah, namreč, da se zviša urna mezda v vseh kategorijah, to je vsemu delavstvu. Tudi na tem razgovoru nismo mogli priti do zaključka, kljub obojestranski dobri volji, da se to vprašanje reši obojestransko pravično.

Tretji razgovor se je nato vršil dne 18. januarja. Podjetje je pristalo na prekatégorizacijo in na povišanje urne mezd vsemu delavstvu. Prišli smo do zaključka in podpisa sporazuma o zvišanju plač, ki velja od 1. januarja 1940 dalje.

Koliko so se zvišale urne mezd delavstvu:

Moške urne mezd po kategorijah od din 8,25 na din 8,60, od din 5,40 na din 6,25, od din 5,15 na din 5,80, od din 4,40 na din 5,60, od din 4,15 na din 5,10, od din 4 na din 4,75.

Povišanje ženske urne mezd: od din 3 na din 3,75, od din 2,75 na 3,50. Celotno zvišanje plač znaša okrog 22 odstotkov.

Tem potom se moramo zahvaliti in dati priznanje podjetniku g. Bonaču in zastopniku podjetja na razgovorih, ravnatelju tovarne g. inž. Bonaču, za uvidevnost nasproti delavstvu, saj so na razgovorih izostali očitki in predbacivanja, katerih se tako radi poslužujejo drugi podjetniki, da dosežejo čim manjše zvišanje plač.

Delavstvo bo znalo ceniti, kar se mu je dalo in bo tudi s svoje strani vestno opravljalo svoje dolžnosti nasproti podjetju.

Ni pa še v teh vrstah rečeno, da smo popolnoma zadovoljni in da bomo odšlej opustili vse naše dolžnosti nasproti naši skupnosti in naši organizaciji. Čuvali bomo naše delavske ustanove, kajti le preko teh so pota k našemu delavskemu cilju.

Upamo, da ne bo med prav nobenega, ki ne bi bil član naše strokovne organizacije, Jugoslovanske strokovne zveze.

Papirničarji Količevo.

Zagorje

Dne 7. decembra 1939 se je poročil član naše skupine tov. Rudolf Borštnar z gospodično Senprimos Marijo, ter naš tov. Franc Prošt z g. Pavlo Hiršel. Skupina jima želi sreče in božjega blagoslova.

Medvode

Redni letni občni zbor »Strokovne skupine papirničarjev« bo v nedeljo 18. februarja ob 8 zjutraj v prostorih tov. Franceta Knifica v Goričanah. Tovariši, na občnem zboru bomo pregledali delo naše organizacije v preteklem letu in dali smernice za bodoče delo. Ker bo prišel na občni zbor in zastopal našo centralo tov. Pangeršič iz Vevče, se bomo pogovorili marsikaj važnega za nas papirničarje. Zato v nedeljo 18. februarja vsi do zadnjega na občni zbor. Udeležba je za vse člane obvezna. — Odbor.

Domžale

Skupina oblačilnega delavstva v Domžalah ima v nedeljo 11. februarja ob 9 zjutraj svoj redni letni občni zbor v Društvenem domu. Centralo bo zastopal tov. Tine Sever.

Celje

Članice in člane opozarjamo na občni zbor naše skupine, ki je določen za 11. februar. Vršil se bo v prostoru JSZ v Delavski zbornici ob devetih dopoldne. Centralo bo zastopal njen predsednik tov. Srečko Žumer. Prav vsi moramo upoštevati važnost občnega zbora, ki je pregled dela organizacije v preteklem letu in pogled naprej. Važno so tudi volitve, s katerimi postavimo za bodoče nov odbor. Opozoriti pa moramo tudi na govor tovariša predsednika Srečka Žumra, ki vodi našo organizacijo že čez deset let. Njegove mirne, a krepke ter odločne besede bodo dale mnogo poguma za delo v bodoče. Agitirajmo torej za čim večjo udeležbo. Naša častna dolžnost je, udeležiti se občnega zbora!

Na pustno nedeljo, dne 4. februarja se zberejo naši člani in članice na prijateljsko zabavo, ki bo popoldne pri Skalni kleti. Pridite vsi ob treh popoldne in pripeljite prijatelje in znance.

Za izboljšanje plač pri mizarski stroki. Ker tozadevni razgovor od naše strani z mizarskimi mojstri ni imel uspeha, je naša organizacija zaprosila za uradno razpravo. Zadeva bi bila za pomočnike ugodnejša, če bi pristala na povišanje trdnika Veluhar, ki bi končno vendar lahko sledila posameznim, ki so bili vsaj toliko uvidevni, da so povišali plače za 10 odstotkov.

Vse odbornike, zaupnike in odbornice opozarjamo na kratko sejo, ki bo zaradi občnega zbora v petek 9. februarja ob pol 8 zvečer. Točno!

Sostro

Poročil se bo na Svečnico naš vrli in zavedni tovariš Stefan Pavšič iz Sostrega pri Ljubljani s članico KDM tovarišico Mici Šubelj. Veliko sreče, zadovoljstva in božjega blagoslova v zakonskem stanu!

Hrastnik

V nedeljo 11. februarja bo redni letni občni zbor naše skupine v veliki sobi gostilne ge. A. Logar v Hrastniku ob 4 popoldne. Centralo bo zastopal tov. Ustar Vinko iz Zagorja. Ker se na občnem zboru polagajo računi, je dolžnost vsakega člana, da se ga udeleži. Vabimo tudi somišljenike! Kdor še ni poravnal članarine, naj to stori čimprej, zakaj tudi v dolžnostih mora biti red. — Odbor.

V nedeljo 21. januarja se je poročil v farni cerkvi sv. Martina v Trbovljah naš član tov. Čebin Josip z gđ. Roziko Kolenc. Na novi poti jima želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

Vevče

Volitve obratnih zaupnikov so razpisane na dan 10. februarja t. l. ob 6 do 16 v tovarniški restavraciji. Delavstvo je imelo skupni sestanek v nedeljo 28. januarja v Vevčah. Sprejelo je zahteve za zboljšanje plač in sploh svojega položaja. O tem se je predhodno vršil skupni posvet z delavstvom iz Goričan in zastopniki centrale. Delavstvo je odločeno, da si izboljša svoj položaj, ker je utrpelo v letu 1937, 7 in pol odstotno znižanje. Sedaj se je položaj v papirni industriji znatno izboljšal in zato odpadejo razlogi, ki so tedaj narekovali podjetju znižanje mezd. Tudi draginja je tako porasla, da je v decembru podeljena draginjska doklada ni nado mestila. Kako bomo s temi zahtevami uspeli, pa je odvisno od delavstva samega, ki je dobro organizirano in pripravljeno.

Rimske Toplice

Volitve obratnih zaupnikov bodo 11. februarja od 11 do 13 v tovarniških prostorih. Člani JSZ bomo glasovali vsi za listo tovariša Kneza Matije. Delo, katerega je izvršil v preteklem letu, je dokaz, da le njemu še lahko zaupamo nadalje to težko in za delavstvo važno funkcijo. — Pripeljite tudi omahljivce.

Škofja Loka

Prejšnjo nedeljo je naša skupina oblačilnega delavstva uprizorila vojno dramo »Mrak« v dvorani starološkega doma. Igra je tudi tokrat dostojno reprezentirala našo skupino, kakor vselej ob našem nastopu. Udeležba je bila posebno iz naših vrst zelo lepa, tako da je bila dvorana polna. Aplavz ob vsakem dejanju pa je bil zadovoljen igralcem za trud in potrldilo, da je igra dosegla zaželen uspeh. Posebno se ob tej priliki zahvaljujemo č. g. Babniku, kaplanu starološkemu, ki nam je pri našem dvorane šel blagohotno na roko.

hvaljujemo č. g. Babniku, kaplanu starološkemu, ki nam je pri našem dvorane šel blagohotno na roko.

Vprašanje zdravnika-uradnika pri OUZD-u. O božičnih praznikih je stopil v pokoj zdravnik OUZD za naš okraj g. dr. Hubad. Vršil je skozi 35 let službo zdravnika bolniške blagajne ter ga je po njegovi vestnosti in skrbi za bolnike poznalo vse delavstvo. Ob vsaki uri, naj je bilo podnevi ali ponoči, in ob vsakem vremenu je bil brez kaknega godrnjanja vedno na razpolago bolnikom. Odkar pa je to mesto zapustil, se ne moremo preveč pohvaliti. Zato želimo, da se razpisano mesto zdravnika odda takemu, ki se bo res posvetil članom OUZD. Sploh bi pa bilo pametno, da se ob takih prilikah zasliši delavstvo, ker je vendar Okrožni urad naša ustanova.

Volili bomo! Volitve obratnih zaupnikov za našo skupino v »Šeširju« so razpisane na dan 18. februarja. Če je kdo razpisa vesel, smo ga gotovo mi, ker bomo imeli zopet enkrat priliko manifestirati za našo skupnost ter bomo pri tej priliki povedali vsem, ki so mislili med nas zanesti razdor, da je za strokovno organizacijo samo ena pot, in ta je delavska.

Bohinjska Bistrica

Skupina lesnega delavstva ima svoj redni občni zbor 11. februarja ob 11 popoldne v prostorih Valentina Arha. Centralo bo zastopal tov. Jožko Rozman. Tovariši delavci, vsi lepo vabljeni! S polnoštevilno udeležbo bomo dokazali, da ima JSZ še vedno močno stražo ob vznožju Triglava, čeprav je nekaterim zelena barva zmešala pogled. Mi slovenski brezdomci pa nismo ničesar pričakovali od roke, ki je danes dvignjena pozdravljala vlado.

Tečaj JSZ v Gornji Radgoni

O priliki, ko se je vršil tečaj v Ljutomeru, so gornjeradgonski tovariši izrazili željo, naj bi se v mesecu januarju 1940 organiziral podoben tečaj tudi za gornjeradgonsko skupino in za skupine iz bližnje okolice, ki so v sklopu JSZ.

Ekspozitura JSZ v Mariboru je zato pripravila vse potrebno za tečaj, ki se je vršil v nedeljo 28. januarja v Gornji Radgoni. Tečaja se je udeležilo nad petdeset tovarišev in je zelo dobro uspel.

Tovariš Pestotnik je predaval o zakonu o zaščiti delavcev in nakazal vso važnost delavske socialne zakonodaje. Naglašal je, da se ta more izvajati le tam, kjer jo delavci poznajo in kjer so organizirani.

Drugi je govoril tov. Hočevar iz Celja, ki je zelo poljudno tolmačil pravice delavcev do bolniškega zavarovanja. Tudi to predavanje so delavci poslušali z velikim zanimanjem. Dokaz za to je v tem, ker je sledila predavanju kopica vprašanj in se je iz tega razvila zelo živahna debata.

Tretje predavanje je imel tajnik tovariš Rozman iz Ljubljane, in sicer o socialnem in minimalnem indeksu v zvezi s plačami našega delavstva. V svojem izredno zanimivem predavanju je nakazal veliko važnost proučevanja delavskih plač v zvezi z izdatki delavstva za najnujnejše življenjske potrebnosti. Podatki, ki jih je navedel, so dovolj zgovorno dokazovali, v kako težkem položaju živi velik del našega delavstva; prav tako je predavatelj nakazal tudi način in sredstva, kako si naš človek pomaga, da pod težo življenja ne omaga in kljub težavam vendarle še vzdrži. Izredno važna je bila ugotovitev, da večina zaslužkov našega delavstva zadostuje komaj za preživljanje delavca samega, in da že to nujno govori, da tudi pri nas uvedemo sistem družinskih doklad. Pogoje za to imamo dane, treba je samo bednostni fond preurediti v izravnalno blagajno, kajti ta sredstva so delavska in jih je zato treba tudi v tej smeri plodno naložiti.

Strokovna šola JSZ

V nedeljo 4. februarja se bodo nadaljevala predavanja v strokovni šoli JSZ, na kar opozarjamo vse tovariše tečajnike in tečajnice.

V zadnjem času opažamo, da nekateri izostajajo. Ker s tem otežujejo predavateljem njihovo delo, prošimo, da nihče ne izostane doma brez posebne važnega vzroka, ki je samo služba ali bolezen.

Zato v nedeljo vsi v Ljubljano na predavanje naše strokovne šole.

držca v Belgradu, drugič pa ista roka poklanjala darila v Hamburgu. Zato pa je ostal slovenski trpin zvest svobodni organizaciji, katero je ustanovil pravi prijatelj delavcev, nepozabni dr. Krek. V viharnih časih živimo, mnogi so razočarani, ker se kolo časa drugače vrti kot si žele. Mi pa nismo razočarani; vihar bo potihnil in zopet bo sijalo sonce na to dolino Šentflorjansko.

Jesenice

Zaupniški zbor skupine kovinarjev JSZ na Jesenicah bo v sredo 7. februarja ob 7 zvečer v pisarniškimi prostorih. Ker bo dnevni red zelo važen, so vabljeni vsi zaupniki, pa tudi drugi člani naj se tega zbora gotovo udeležijo.

Kranj

V nedeljo 4. februarja ob 9 dopoldne bo širša seja vseh skupin; na katero so vabljeni vsi zaupniki in odborniki. Seja bo zelo važna, ker smo pred volitvami obratnih zaupnikov. Zato naj nihče ne manjka. Sejo bo v naših prostorih pri Lukežu.

Občni zbori naših skupin

V zadnji okrožnica so skupine prejele tudi razpored občnih zborov, ki se bodo pričeli v nedeljo 11. februarja. Skupinam ni treba, da bi se posebej javljale v »Delavski pravici« občne zbere, razen če to smatrajo potrebno zaradi prostora ali kraja. Drugače pa bomo kar v centrali občne zbere javili skupno za vsako nedeljo posebej.

V kolikor bi katere skupine želele kako spremembo, naj nam to takoj sporočijo, da ne bo nepotrebnih nevšečnosti.

Opekarsko delavstvo se pripravlja

Delavec ne sme nikoli počivati, njegov duh mora vedno delovati in snovati načrte, kako bi zboljšal svoj položaj. Za opekarsko delavstvo sicer še ni nastopila prava sezona, vendar pa je treba izvršiti vse predpriprave, da bo nastopilo delo v urejenih razmerah in pod takimi pogoji, ki bodo čimbolj olajšali njegov položaj.

Letos se bo treba še posebno dobro pripraviti. Draginja vedno bolj pritiska, njene posledice delajo vedno večje vrzeli v gospodarstvu delavstva. Torej bo treba doseči, da se plače primerno zvišajo.

Iz preteklosti se moramo učiti za sedanjost. Razmere v preteklem letu so nam pokazale, kje je treba zboljšati delovne razmere, da bo vladal čim lepši red in čim lepše razmere med podjetnikom in delavstvom. To se da pa najzadovoljivejše rešiti s kolektivno pogodbo. Zato mora biti geslo opekarskega delavstva: čim več kolektivnih pogodb v opekarne.

Tudi delavsko zavest je treba še bolj dvigniti in okrepiti zaupanje v samega sebe, v lastno moč. Če se ta ali oni boj ponesreči, ne sme izgubiti korajžje, ampak iti znova na delo in še z večjo zagrizenostjo v nove boje. Zato morajo pristopiti v delavsko strokovno organizacijo prav vsi opekarski delavci. Neorganiziran delavec ne bi smel imeti mesta na opekarni.

Da hoče iti v bodoči sezoni opekarsko delavstvo po začetni delavski poti, spričuje sestanek delavstva Združenih opekarn na Vrhovcih v gostilni Jamnik. Na sestanku so se obravnavala vsa pereča vprašanja. Končen sklep je bil, da mora organizacija v najkrajšem času vložiti na podjetje predlog za sklenitev kolektivne pogodbe. Istotako mora skrbeti, da bodo plače primerno zvišane.

Sestanek je pokazal enodušnost delavstva. Upajmo, da bo ta enodušnost vladala skozi vse leto.

Razgledi

V središču pozornosti je Romunija, odkar se je razširila vest, da se nemške čete prišle na poljsko-romunsko mejo. Romunija ne pomeni za bodoči razvoj evropske vojne s strateškega stališča ničesar posebnega. Pač pa je važen gospodarski činitelj romunski petrolej in romunsko žito. Zato se sedanja kriza na jugovzhodu razvija okrog Romunije. Kriza bi bila lažje rešljiva, če bi romunski petrolej bil res romunska last. Toda romunski petrolej je last angleških in francoskih petrolejskih družb. Nemčiji je petrolej nujno potreben. Anglija in Francija pa bosta s svoje strani storili vse, da preprečita zalaganje Nemčije s petrolejem iz Romunije. Tako stoji Romunija pred najresnejšimi težavami. Videti je, da bi se sama najraje pogodila z Nemčijo za dobavo. Toda Anglija in Francija, ki sta tudi njeni zaveznici, sta pripravljena iti do skrajnosti, da romunski petrolej ostane njima na razpolago.

Najbolj napačno bi bilo misliti, da je nevarnost zapletljajev, ki je dobila ime romunske petrolejske krize, nastala slučajno. Ta kriza, ki zajema vse jugovzhodne države, je dogodek v logičnem vrstnem redu nemške diplomacije in nemških gospodarstvenikov. Kdor je čital načrte nemških gospodarstvenikov o jugovzhodni Evropi, ne more biti nič presenečen nad krizo, ki se javlja. Nemčija hoče jugovzhodne evropske države pridobiti tako ali tako v okvir svojih gospodarskih načrtov. Nemčija je ponovno poudarila, da potrebuje Balkan za dobavitelja poljedelskih proizvodov in industrijskih surovin. Na drugi strani pa želi dobavljati balkanskim državam svoje industrijske izdelke. Pred temi dejstvi si nikdo ne zakriva oči. Anglija in Francija bi popolnoma mirno gledali ta razvoj, ker ne potrebuje pridelkov balkanskih držav. Toda dobro vesta, da gospodarskemu vplivu sledi istočasno tudi politični vpliv. Na drugi strani pa se v sedanji vojni onemogoča uspešna blokada na zahodu, ako ostanejo Nemčiji odprta vrata na zahodu in preko Balkana v Azijo. Zaradi tega se usodne in težke odločitve sedanje vojne skušajo premakniti od zahoda na vzhod in jugovzhod.

Kakšni so načrti Romunije, da se reši težkega obročja, ki jo je začel oklepiti od vseh strani, je težko ugotoviti. Nekatera znamenja kažejo, da se hoče osvoboditi strahu pred Nemčijo s tem, da bi Nemčiji odstopila svoj petrolej. Toda najprej mora ta svoj petrolej dobiti od angleških in francoskih družb, ki ga imajo v rokah. Zato je s posebnim zakonom odredila, da o romunskem petroleju odloča romunska vlada. — Tuje petrolejske družbe so namreč od tedna do tedna, gotovo čisto namenoma začele pridobivati manj petroleja, da tako onemogočijo še tiste dobave, ki jih je Romunija Nemčiji že obljubila. To je energično delovanje nemškega generalnega štaba le še pospešilo. Ker niso dosegli uspehov gospodarski odposlanci, so se začele pomikati v bližino Romunije nemške čete. Posledica je bila v Romuniji ta, da je vlada postavila nad tujo petrolejsko industrijo svoje komisarije. To pa je na drugi strani sprožilo angleško diplomacijo, ki si je zastavila nalogo, da nemške želje po petroleju kakor koli prepreči. Pri tem pa Angliji gotovo ne bodo zadostovale pomirljive izjave romunskih vladnih progov. S pomirljivimi

Kupujte pri tistih, ki oglašujejo v našem listu!

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

Ako ste delavci resnično zavedni, potem vlagajte svoje prihranke v PRVO DELAVSKO HRANILNICO IN POSOJILNICO V LJUBLJANI. Tudi delavske organizacije imajo svoj denar pri nas.

PREMOG in DRVA kupite ugodno pri Podobnik Vinko v Ljubljani, Tržaška cesta 16. — Telefon 33-13.

izjavami se Anglija gotovo ne bo zadovoljila. Z vseh strani je položaj za Romunijo zelo resen. V vsakem primeru, naj se odloči za eno ali drugo stran, ji groze najhujše nevarnosti. Gre sedaj za to, kako se bodo ob težkih preizkušnjah obnašali njeni sosede. Z večino svojih sosedov ima že ves povojni čas največje težave. Rusija, Madžarska in Bolgarija si ne delajo skrbi z težavami, ki jih ima njihova romunska soseda. Romunija napeto čaka, kaj bo sklenila Balkanska zveza.

Znamenje resnih časov za Balkan so stalni sestanki zunanjih ministrov balkanskih držav in diplomatov tujih držav na Balkanu. Vsi zunanji ministri balkanskih držav so že izmenjali svoja mnenja med seboj. Nemčija je poklicala vse svoje poslanike iz balkanskih držav na konferenco v Berlin. Vsi ti sestanki pa so predpriprava za konferenco držav Balkanske zveze, ki bo v Belgradu 2. februarja. Na tej konferenci se bo razpravljalo o važnih odločitvah za bodoče dneve, ki bodo gotovo polni skrbi in nemira. Oficielni komunikacije gotovo ne bodo povedali mnogo. Pač pa bo nadaljnji razvoj dogodkov najbrž kmalu pokazal, katerega namen so označili: ohraniti mir vsem balkanskim državam, ohraniti nevtralnost v sedanji vojni še naprej.

Vse evropsko časopisje je polno napovedi o sestanku držav Balkanske zveze in o sklepih na tem sestanku. Nekateri francoski listi so zapisali, da se bodo države Balkanske zveze razdelile na dve. Isto možnost vidijo tudi nemški listi. Pri tem mislijo, da

bi Turčija in Grčija prešli popolnoma na angleško stran. — V turških vladnih časopisih je izraženo mnenje, da Nemčija in Rusija ne bosta šli tako daleč, da bi se vojna razširila tudi na balkanske države. Ker to žele tudi balkanske države, upajo v miren razvoj dogodkov, kakor je upala večina tudi lanske poletje.

Konkretno so napovedi italijanskih manjših listov. Pravijo, da Romunija čaka, če bodo vse balkanske države sklenile priti Romuniji skupno na pomoč, če bi bila napadena. Če balkanske države Romuniji ne bi sklenile pomagati, bo Romunija začela takoj sama zase pogajanja z Rusijo. Drugi pa pravijo, da Romunija že vnaprej računa, da na pomoč balkanskih držav ne more računati in da se že sedaj pripravlja na sklenitev nenapadnega pakta z Rusijo. Pri tem bi ji morala pomagati Nemčija, kateri bi Romunija zaradi tega ostala dolžnica.

Zahteve Bolgarije, ki ni članica Balkanske zveze, so še vedno iste: popravijo naj se krivice, ki so bile po vojni napravljene Bolgariji. Tako je izjavil zadnji teden bolgarski zunanji minister. Dodal pa je, da Bolgarija hoče storiti vse, da se to poravnava priateljisko. Bolgarija hoče storiti za ohranitev miru vse, kar je v njeni moči. Bolgarija hoče ostati nevtralna, hoče ohraniti dobro razmerje do sosedov.

Sporazumu med Italijo in Nemčijo, ki ni ves čas vojne doživel nikakega resnega udara, služi tudi sedanji obisk nemškega gospodarstvenika Clodinsa v Rimu. Njegova pot nima samo gospodarskih nalog, ima tudi politične. Nemčija hoče popolnoma razložiti Italiji svoje zadnje želje na Balkanu in jo pridobiti za sodelovanje še za naprej. Hoče Italiji pokazati, da Italija ne more biti nič oškodovana z delovanjem Nemčije na Balkanu.

Poselska zveza

Iz organizacije

† Marjeta Košir. Služkinje, ki obiskujejo svoj Dom v Križevniški ulici, zlasti tiste, ki so v času svoje nezaposlenosti bivale v tamošnjem zavetišču »Poselske zveze«, so prav dobro poznale tiho in skromno Metko, ki je večer svojega življenja preživljala v tej hiši. Odkar se je ustanovila organizacija služkinj, je zvesto spremljala njeno rast in se zlasti veselila, ko se je ta iz stisnjenih prostorov zavetišča v Kotnikovi ulici preselila v svojo lastno hišo. Kakor je v času svojega službovanja delala in se trudila za druge, tako je tudi svoje poslednje že izčrpane moči sklenila posvetiti mladim dekletom, ki prihajajo dan za dnem v naše zavetišče. Ni jim bila zgolj nekaka nadzornica, ampak bolj kot ljubeča mati. Iz svoje bogate zakladnice izkušenj je znala mladim neizkušenim vsak čas podati zrna življenjske modrosti, ki jih je črpala iz neusahljivega studenca žive vere in zaupanja v Boga. Njena, če tudi tako preprosta beseda, je vabila mnogim bridko preizkušenim dekletom tolažbo

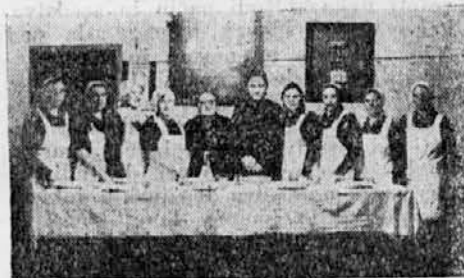
in novega življenjskega poguma v dušo. Zato je ne bodo pozabile. Ko jo je poklical Gospod k sebi, so jo služkinje v čbilnem številu pospremile na njenem poslednjem potu k Sv. Križu. Bodi Bog plačnik zvesti služkinici!

Slovo. Dne 17. januarja se je pripevski vaji poslovila od nas delavna članica načelstva »Poselske zveze« Minka Zalaznik. Ko se je skoro kot deklica pridružila naši organizaciji, je ves svoj pičlo odmerjeni prosti čas posvečala njenemu napredku in pomagala, kjer je mogla. Vedno bolj pa jo je klicalo k sebi samostansko življenje, za katerega se je sedaj odločila. Bog s teboj, Minka, na tvoji novi življenjski poti.

Iz organizacije. Dne 4. februarja bo v Domu služkinj zabavna kratka igra s petjem. Dne 11. februarja bo skioptično predavanje: predaval bo g. prof. dr. Snoj o Palestini. Dne 25. februarja bo predavanje o organizaciji in 3. marca bo igra »Gluha tetra«, nato pa srečolov.

Kuharski tečaj Poselske zveze

Dne 14. januarja t. l. je bil s prav dobrim uspehom zaključen trimesečni kuharski tečaj. Udeleževale so se ga tečajnice (služkinje) z velikim vese-

ljem in zanimanjem vseh praktičnih in teoretičnih vaj boljše meščanske hrane. Dekleta so si s tem veliko pridobila za svoj stanovski poklic.

Priobčujemo jedilnik s tega tečaja za vse one služkinje, katerim ni bila dana prilika obiskovati tega kuharskega tečaja.

Jedilnik (14. decembra 1939):

Aspik. — Vranična juha. — Modro kuhana postrv. — Sardelice na olju pečene. — Ribji brodet. — Kavina krema za torte (dobre šibice), ledeni rogljčki, lešnikov upognjenci.

Vranična juha: Na 6 dkg masti za-

ljo, 5 žlice moke, malo zelenega petršilja in eno govejo nastrgano vranico. Ko se je vranica nekoliko prepražila, da ni več krvava, stolčemo vse skupaj v kovniku, zalijemo z juho ali vodo in kuhamo dalje. Dodamo sol, poper, majaron, muškato orešček, precedimo v jušnik, v katerem smo zmešali dva rumenjaka z mlekom ali kisló smetano.

Modro kuhana postrv: Postrv osnazimo in polijemo z vročo vodo, v kateri smo kuhali: kis, čebulo, poper, lavorjev list, sol in počasi kuhamo 20 minut. Kuhamo serviramo toplo ali pa ohladimo ribo v vodi in jo mrzlo serviramo z majonezo. Toplo lepo naravnamo na krožniku, jo polijemo s kako omako, jo okrasimo ter serviramo kot toplo predjed.

Omaka iz kapar: V vroči masti zrumenimo sladkor, malo čebule in moko. Zalijemo z vodo ali juho in dodamo sesekljane kapare in smetano ter pustimo še vreti.

Aspik: Uporabimo različne vrste mesa in zelenjave: malo kuhane ribe, šunke, 1 kuhano jajce, korenje, kumare, korfijolo. Lepo naložimo v obliko, zalijemo z aspikom, ko se strdi zopet vnovič zalijemo z aspikom. Pustimo strditi. Pred serviranjem pomočimo obliko v vročo vodo in stresemo na krožnik.

P. dr. Gvido Rant šestdesetletnik

V januarju letos je praznoval šestdesetletnico svojega življenja ne le v Ljubljani, ampak po celi Sloveniji zelo poznani in priljubljeni p. dr. Gvido Rant. Tiho in na videz nepoznano živj p. dr. Gvido svoje bogato blagoslovljeno življenje v frančiškanskem samostanu v Ljubljani. Kot pravega duhovnega sina sv. Frančiška p. Gvida v sedanjih razruvani dobi ni v javnem življenju nikjer videti, ne nastopa kot kaka vplivna oseba nikjer, tem bolj ga je pa videti zato v pravem dušnem pastirstvu tako na prižnici, kjer se odlikuje po svojih globoko zasnovanih govorih, ki kakor bogata semena padajo na srca poslušalcev, prav tako ga v današnjih razmerah skrušena srca najdejo vsak čas v spovednici, kjer kot pravi duhovni oče dviga in ozdravlja duše. Prav tako pa ga prav dobro poznajo tudi ljubljanski bolniki, ki ga rabijo kot zdravnika, kateri jim vlije v srca zdravila božje ljubezni in duhovnega miru.

P. Gvido je v svojem težkem pastirskem delu vedno dobre volje. Nikdar ga ne najdemo ozlovoljenega ali potrtega. Odkritosrčen in dobrohoten nasmeš, ki je živ izraz njegove notranjosti, močno vpliva in že vnaprej pomiri vsakega obiskovalca in vsakogar, ki pride z njim v stik.

P. Gvido je danes res duhovnik, ki odgovarja v celoti težki duhovni krizi današnjega časa. Ljubezen in spoštovanje, ki ga danes v največji meri uživa, ni nikak potvorjen ali pa samo navidezen znak simpatije, ampak je to že notranja srčna zadeva in odjek tega, kar on deli v bogati meri vsem potrebnim. Želimo ob njegovih šestdesetletnici naj ga Vsemogočni še dolgo ohrani pri zdravju v svojem bogatem vinogradu.

Ribji brodet: Ribjo zrežemo na kose in jo osolimo. V mrzlo olje denemo precej čebule, nato ribo in vse skupaj dušimo, da porumeni. Ne smemo pa obračati; samo tresemo posodo, da se ne prime. Zalijemo s kisom, da ostane riba v kosih. V vodo denemo paradižnik in kuhamo, vrelo polijemo čez ribo in kuhamo tako dolgo, da je omaka gostljata.

Kavina krema za torte: Malo močne črne kave, 4 rumenjaki, 1 dkg riževe moke, 16 dkg sladkorja, 14 dkg surovega masla, eno osminko litra sladke smetane. Močno črno kavo, rumenjake, riževo moko in sladkor stepemo nad soparo. Postavimo na mrzlo in primešamo k penasto umešanemu surovemu maslu ter primešamo dve žlici stolčene sladke smetane.

Dobre šibice: Napravi krhko testo: 25 dkg moke, 12 dkg surovega masla, 11 dkg sladkorja 2 rumenjaka, limonin olup, cimet. Pusti počivati pol ure. Oblikujemo klobase, ki jih zrežemo na debelost orehov in zvaljamo v prst dolge in široke palčice. Pomažemo jih z beljakom, potresemo z zmletimi mandelji ali orehi in spečemo.

Ledeni rogljčki: 16 dkg sladkorja (kock), 4 beljaki, 10 dkg mandeljnov. Sladkor zdrobimo, presejemo in z beljaki nad soparo točemo. V narezanih mandeljnih oblikujemo rogljčke in jih spečemo na pomazanem in z moko potresenem pekaču.

Lešnikov upognjenci: Beljaki, 25 dkg sladkorja, 14 dkg lešnikov, 3 dkg lešnikov za potresti in dva oblata. Beljake dobro zmešamo z olupljenimi in zribanimi lešniki. To namažemo pol cm debelo na oblata in potresemo z na lističe zrezanimi mandeljni. Nate zrežemo v 2 cm široke in 10 cm dolge palčice, ki jih damo čez obliko ter svetlo spečemo.

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-1. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-1. Oglasi po ceniku. — Telefon številka 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko 7. mer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejoo)